

Inspectie van het Onderwijs
*Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap*

RAPPORT VAN BEVINDINGEN KWALITEITSONDERZOEK

obs Ayundo

Plaats : Assendelft
BRIN nummer : 26BB|C1
Onderzoeksnummer : 291097
Datum onderzoek : 14 november 2016
Datum vaststelling : 9 januari 2017

INHOUDSOPGAVE

1	INLEIDING	5
2	EINDOORDEEL	6
3	TOELICHTING	7
4	REACTIE VAN HET BESTUUR	15
5	OPZET VAN HET ONDERZOEK	16

1 INLEIDING

De Inspectie van het Onderwijs heeft op 14 november 2016 een onderzoek uitgevoerd op obs Ayundo naar aspecten van de kwaliteit van het onderwijs en de naleving van wet- en regelgeving. De aanleiding voor dit onderzoek was het volgende. Wij hebben voor obs Ayundo een risicoanalyse uitgevoerd. Uit deze analyse kwam naar voren dat de opbrengsten mogelijk onvoldoende zijn.

Op 26 september 2016 hebben wij de uitkomsten van deze risicoanalyse met het bestuur besproken. Naar aanleiding van dit gesprek hebben wij besloten een onderzoek uit te voeren om eventuele tekortkomingen in de kwaliteit van het onderwijs vast te stellen.

Conform de uitgangspunten van het programmatisch handhaven onderzoekt de inspectie tevens standaard of wordt voldaan aan bepaalde wettelijke voorschriften.

Toezichthistorie

De inspectie heeft obs Ayundo op 16 maart 2015 bezocht met een regulier kwaliteitsonderzoek, waarbij het toen geldende conceptwaarderingskader is gebruikt. Wij beoordeelden de kwaliteit daarbij over het geheel gezien als voldoende en handhaafden het basisarrangement. De inspectie was overwegend positief over het leerstofaanbod, het didactisch handelen en het sociale klimaat op de school. De resultaten beoordeelden we over drie jaar gezien als voldoende, maar we merkten daarbij wel op dat deze risicovol waren, aangezien ze in 2014 en 2015 onder de ondergrens lagen die de inspectie bij haar beoordeling hanteert. Op twee kwaliteitsgebieden beoordeelden we de kwaliteit als onvoldoende: zicht op ontwikkeling (met name de analyse van achterblijvende ontwikkeling van leerlingen) en evaluatie en verbetering (kwaliteitszorg).

2 EINDOORDEEL

Wij kennen aan obs Ayundo het basisarrangement toe. Dit betekent dat wij op dit moment geen reden hebben om het toezicht te intensiveren.

Belangrijkste bevindingen

Het team op obs Ayundo werkt met grote inzet aan de ontwikkeling van de onderwijskwaliteit. De afgelopen paar jaar heeft de focus gelegen op het verbeteren van de resultaten in de basisvaardigheden voor taal/lezen en rekenen en wiskunde. Veel aandacht is daarbij uitgegaan naar het primaire proces: het didactisch handelen en het leerstofaanbod. Ook heeft het team geïnvesteerd in meer rust en structuur in de school, met een positief effect op het pedagogische en sociale klimaat. De leerresultaten vragen nog wel aandacht: deze zijn nog niet voldoende, maar vertonen met name bij rekenen en wiskunde wel een stijgende lijn.

Met het aantreden van een nieuwe directie afgelopen schooljaar vindt de aansturing van het verbeterproces nog gericht plaats. Daarnaast heeft de intern begeleider een stevige rol bij de ontwikkeling van de leerlingenzorg. Op dit gebied is de analyse van achterblijvende resultaten nog voor verbetering vatbaar. De volgende stap voor het team is om meer uitdaging, tempo en focus te brengen in het didactisch handelen en uit te gaan van hoge verwachtingen. Naar verwachting zal dat een positieve invloed hebben op de leerhouding en betrokkenheid van de leerlingen.

Volgens de geldende beslisregels zou de school in aanmerking komen voor een aangepast arrangement 'zwak', aangezien de eindresultaten nog onvoldoende zijn. Omdat de eindresultaten echter een stijgende lijn laten zien en het onderwijsleerproces en de kwaliteitszorg schoolbreed van voldoende kwaliteit zijn, wijken wij af van deze beslisregels en kennen we de school een basisarrangement toe. Hierbij hebben wij ook laten meewegen dat het werkelijke functioneringsniveau van de leerlingen hoger lijkt te liggen dan ze bij de eindtoets hebben laten zien.

3 TOELICHTING

Hieronder staan de indicatoren die in dit onderzoek zijn betrokken en tot welke bevindingen het onderzoek heeft geleid. De nummering in de tabellen verwijst naar het volledige waarderingskader primair onderwijs 2012. Indicatoren die bij een kwaliteitsonderzoek de doorslag geven of een school (zeer) zwak is, de zogeheten normindicatoren, zijn gemarkeerd met een asterisk. Voor een overzicht van alle normindicatoren zie het Toezichtkader po/vo 2012 op www.onderwijsinspectie.nl. De bevindingen zijn weergegeven in de vorm van een score. De score geeft aan in welke mate de betreffende indicator gerealiseerd is.

Legenda:

1. zeer zwak
2. zwak
3. voldoende
4. goed
5. niet te beoordelen

Opbrengsten

Opbrengsten	1	2	3	4	5
1.1* De resultaten van de leerlingen aan het eind van de basisschool liggen ten minste op het niveau dat op grond van de kenmerken van de leerlingenpopulatie mag worden verwacht.		•			
1.2 De resultaten van de leerlingen voor Nederlandse taal en voor rekenen en wiskunde tijdens de schoolperiode liggen ten minste op het niveau dat op grond van de kenmerken van de leerlingenpopulatie mag worden verwacht.			•		

De resultaten die leerlingen in groep 8 behalen zijn onvoldoende. De afgelopen drie jaar (2014, 2015 en 2016) liggen deze onder de ondergrens die de inspectie bij haar beoordeling hanteert. De school verantwoordt zich over haar resultaten voor 2014 en 2015 met de leerlingvolgsysteemtoetsen voor begrijpend lezen en rekenen en wiskunde in groep 8. Voor 2016 geldt voor alle scholen in Nederland dat de inspectie haar beoordeling baseert op de resultaten op een onafhankelijke eindtoets die scholen afnemen in groep 8.

Positief is dat de leerlingen de afgelopen twee jaar met name bij rekenen en wiskunde meer leerwinst hebben geboekt dan gemiddeld. Dit laat zien dat er een inhaalslag gaande is bij de resultaten op dit vakgebied. Wel staan de resultaten gedurende de schoolperiode in verschillende groepen en voor verschillende vakgebieden, waaronder begrijpend lezen in de groepen 5 en

6, onder druk. Ook de komende jaren blijft het dus zaak gericht verder te werken aan de verbetering van de resultaten voor taal/lezen en rekenen. Verder verdient de houding van de leerlingen ten aanzien van de afsluitende eindtoets aandacht: volgens de school waren leerlingen onvoldoende gemotiveerd voor deze toets en zijn zij nog onvoldoende gewend aan de vorm ervan. De school wijst in dit verband op het feit dat een substantieel deel van de leerlingen op de eindtoets beneden verwachting heeft gescoord in vergelijking met hun resultaten op de leerlingvolgysteemtoetsen medio groep 8 en hun adviezen voor het voortgezet onderwijs.

Leerstofaanbod

Leerstofaanbod		1	2	3	4
2.1*	Bij de aangeboden leerinhouden voor Nederlandse taal en rekenen en wiskunde betreft de school alle kerndoelen als te bereiken doelstellingen.			•	
2.2*	De leerinhouden voor Nederlandse taal en voor rekenen en wiskunde worden aan voldoende leerlingen aangeboden tot en met het niveau van leerjaar 8.			•	
2.3	De leerinhouden in de verschillende leerjaren sluiten op elkaar aan.			•	
2.4*	De school met een substantieel aantal leerlingen met een leerlinggewicht biedt bij Nederlandse taal leerinhouden aan die passen bij de onderwijsbehoeften van leerlingen met een taalachterstand.			•	

Het huidige onderzoek bevestigt grotendeels het beeld zoals dat bij het kwaliteitsonderzoek in 2015 is vastgesteld. De school hanteert moderne methoden die de kerndoelen dekken. Door de invoering van tablets vanaf groep 4 is het bovendien makkelijker voor leraren om de verwerking beter aan te laten sluiten bij de verschillende onderwijsbehoeften van leerlingen. Aandachtspunt is dat bij de methode voor begrijpend lezen ook het online gedeelte in alle groepen door alle leerlingen zou moeten worden doorgewerkt om er zeker van te zijn dat de leerlingen een voldoende dekkend aanbod krijgen. Op dit moment is dat niet voldoende gewaarborgd. Verder valt in positieve zin het wekelijkse Dalton-uur op, waarin leerlingen kunnen kiezen uit een gevarieerd aanbod en met leerlingen uit verschillende groepen samenwerken. Ook besteden leraren structureel aandacht aan de sociaal-emotionele ontwikkeling van leerlingen.

De school kan zich verder verbeteren door gericht te werken aan een brede woordenschatontwikkeling van de leerlingen. Dit zou een positief effect kunnen hebben op de kwetsbare resultaten voor begrijpend lezen. Ook de leeromgeving

kan uitdagender worden ingericht, ter ondersteuning van het leerproces. De leerlingen die we tijdens het onderzoek hebben gesproken, geven aan dat zij zouden willen dat er meer wordt gedaan aan vakken als kunst en cultuur en techniek.

Tijd

Tijd		1	2	3	4
3.1	De leraren maken efficiënt gebruik van de geplande onderwijstijd.		•		

De school heeft op het gebied van de onderwijstijd een aantal doeltreffende maatregelen genomen. Door onder andere een betere communicatie met ouders kunnen leraren 's ochtends op tijd starten met hun lessen. Wisselingen van groep bij het groepsdoorbroken werken verlopen over het algemeen vlot. Ook heeft de school de tijd voor een aantal vakgebieden uitgebreid, met als doel de resultaten te verbeteren.

Toch vinden we dat de onderwijstijd schoolbreed nog onvoldoende efficiënt wordt benut. In teveel lessen lekt kostbare onderwijstijd weg, doordat er onvoldoende tempo en focus in de instructie en lesopbouw zit. Ook zijn we kritisch over de onderwijskundige invulling van een aantal dagelijks of wekelijks terugkerende momenten op de dag in verschillende groepen. Het lijkt erop dat de leer- en werkhouding van leerlingen in een aantal groepen nadelig wordt beïnvloed door een onvoldoende efficiënte besteding van de onderwijstijd.

Schoolklimaat

Schoolklimaat		1	2	3	4
4.4	De school heeft inzicht in de veiligheidsbeleving van leerlingen en personeel en in de incidenten die zich op het gebied van sociale veiligheid op de school voordoen.			•	
4.5	De school heeft een veiligheidsbeleid gericht op het voorkomen van incidenten in en om de school.				•
4.6	De school heeft een veiligheidsbeleid gericht op de afhandeling van incidenten in en om de school.				•
4.7	Het personeel van de school zorgt ervoor dat de leerlingen op een respectvolle manier met elkaar en anderen omgaan.				•

Team en directie hebben de afgelopen periode gericht ingezet op meer rust en structuur in de school. In alle groepen zijn samen met de leerlingen gedragsregels geformuleerd. Ook voor het buitenspelen is dit gebeurd. In praktische zin heeft het team ervoor gekozen niet meer met alle groepen

tegelijk pauze te houden, maar hiervoor twee momenten in te plannen. De nieuwe directeur heeft als een van de speerpunten vanaf zijn aantreden gewerkt aan het terugdringen van ongewenst gedrag van een aantal leerlingen. Hij onderhoudt hiertoe korte lijntjes met ouders van leerlingen die het betreft, stelt zo nodig contracten op met hen en hun kinderen met daarin afspraken over gedrag en houdt een incidentenregistratie bij. Verder verzorgen leraren wekelijks lessen in sociaal-emotionele ontwikkeling, waarbij zij proberen aan te sluiten bij wat er speelt in de groep. Met name in de bovenbouwgroepen organiseert de school zo nodig trainingen voor de hele groep of voor groepjes leerlingen met als doel hun zelfvertrouwen en weerbaarheid te vergroten. Ook voert de school een actief anti-pestbeleid. Hoewel in een enkele groep het gedrag van leerlingen nog aandacht vraagt, heeft het team hiermee een goede basis gelegd voor hun onderwijs. Begin 2017 staat een meting van de veiligheidsbeleving van de leerlingen in de planning. Dit geeft het team concrete handvatten om na te gaan of de inspanningen voldoende effect hebben gehad.

Didactisch handelen en afstemming

Didactisch handelen		1	2	3	4
5.1*	De leraren geven duidelijke uitleg van de leerstof.			•	
5.2*	De leraren realiseren een taakgerichte werksfeer.			•	
5.3*	De leerlingen zijn actief betrokken bij de onderwijsactiviteiten.			•	

Afstemming		1	2	3	4
6.2	De leraren stemmen de instructie af op verschillen in ontwikkeling tussen de leerlingen.		•		
6.3	De leraren stemmen de verwerkingsopdrachten af op verschillen in ontwikkeling tussen de leerlingen.			•	

Het team heeft de afgelopen periode ingezet op versterking van het primaire proces. Naast aanpassingen in het leerstofaanbod en de zorg en begeleiding is daarbij veel aandacht uitgegaan naar versterking van het didactisch handelen. Ook de nieuwe directeur heeft bij zijn aantreden geconstateerd dat daar een belangrijke focus zou moeten (blijven) liggen. Zowel hij als de intern begeleider en de rekenspecialist voeren in dit verband lesbezoeken uit. Leraren doorlopen nu in de meeste lessen de belangrijkste stappen voor een effectieve instructie, waarbij zij onder andere de lesdoelen benoemen, leerlingen proberen meer te betrekken bij de les door coöperatieve werkvormen in te zetten en leerlingen positief benaderen. Schoolbreed is het didactisch handelen dan ook voldoende. Wel kunnen de lessen aan kracht winnen door meer vaart en focus in de opbouw van de les aan te brengen en leerlingen meer uit te dagen. Het is belangrijk om daarbij van hoge verwachtingen uit te gaan en deze ook uit te spreken naar de

leerlingen toe. In de driehoeksgesprekken die leraren sinds vorig jaar schoolbreed met ouders én leerlingen voeren, zouden leerlingen kunnen worden uitgedaagd hun eigen ambities te verwoorden.

In een aantal groepen vraagt de werkhouding en actieve betrokkenheid van de leerlingen aandacht. Het team heeft dit zelf ook geconstateerd en zegt op allerlei manieren te proberen de motivatie van de leerlingen te vergroten, onder andere door hen te belonen als zij goed hebben gewerkt. Wij verwachten dat meer vaart in de les, een efficiëntere invulling van de onderwijstijd en het uitgaan van hoge verwachtingen een positief effect zullen hebben op de betrokkenheid van de leerlingen.

Ook kunnen leraren hun instructie beter afstemmen op verschillen tussen leerlingen (indicator 6.2). Door sterkere leerlingen consequent sneller aan het werk te laten gaan en daarnaast de basisinstructie beknopt te houden, gevolgd door een verlengde instructie voor de leerlingen die dit nodig hebben, zal ook de vaart in de les toenemen.

Zoals bij het leerstofaanbod reeds benoemd, heeft de school methodes en materialen in gebruik die voldoende differentiatiemogelijkheden bieden. De dagelijkse differentiatie voor met name rekenen is bovendien met de invoering van tablets verder verbeterd.

Begeleiding en zorg

Begeleiding		1	2	3	4
7.1*	De school gebruikt een samenhangend systeem van genormeerde instrumenten en procedures voor het volgen van de prestaties en de ontwikkeling van de leerlingen.			•	
7.2	De leraren volgen en analyseren systematisch de voortgang in de ontwikkeling van de leerlingen.			•	

Zorg		1	2	3	4
8.1	De school signaleert vroegtijdig welke leerlingen zorg nodig hebben.			•	
8.2	Op basis van een analyse van de verzamelde gegevens bepaalt de school de aard van de zorg voor de zorgleerlingen.		•		
8.3*	De school voert de zorg planmatig uit.			•	
8.4	De school evalueert regelmatig de effecten van de zorg.			•	

De school hanteert een passend pakket aan observatie-instrumenten en toetsen om leerlingen in hun ontwikkeling te volgen. Het team werkt met groepsoverzichten en groepsplannen, als basis voor het afstemmen op verschillen in onderwijsbehoeften van leerlingen en het bieden van extra zorg

voor leerlingen die achterblijven. De pedagogisch-didactische groepsoverzichten heeft de school sinds vorig voor alle vakgebieden ingevoerd. De school maakt voldoende duidelijk dat alle leerlingen die extra zorg nodig hebben, gesignaleerd zijn en extra begeleid worden. Voor een flink aantal van deze leerlingen vindt deze begeleiding buiten de groepen plaats, via remedial teaching, waarvoor dit schooljaar extra formatie beschikbaar is. Waar leerlingen niet extra buiten de groep worden begeleid, doet de eigen leraar dit via verlengde instructie. Leraren geven aan dat zij tevreden zijn met de aansturing door de intern begeleider, die duidelijk aangeeft wat zij van hen verwacht en aan de bel trekt als leraren zich niet (tijdig) aan die afspraken houden. De groepsplannen worden twee keer per jaar bijgesteld en voor leerlingen die extra begeleiding krijgen, gebeurt dit daarnaast ook tussentijds.

De inhoudelijke analyse bij achterblijvende ontwikkeling is echter schoolbreed nog niet voldoende (indicator 8.2). Met name bij begrijpend lezen ontbreekt deze analyse in de meeste gevallen, maar ook voor andere vakgebieden is deze niet in alle groepen voldoende concreet en diepgaand. Overigens heeft de inspectie ook voorbeelden gezien waar wel een goede inhoudelijke analyse was uitgevoerd. Door dit consequent te doen voor alle vakgebieden, kunnen leraren en remedial teacher hun extra begeleiding gericht inzetten.

Kwaliteitszorg en voorwaarden voor kwaliteitszorg

Kwaliteitszorg		1	2	3	4
9.1	De school heeft inzicht in de onderwijsbehoeften van haar leerlingenpopulatie.			•	
9.2	De school evalueert jaarlijks de resultaten van de leerlingen.		•		
9.3	De school evalueert regelmatig het onderwijsleerproces.			•	
9.4	De school werkt planmatig aan verbeteractiviteiten.			•	
9.5	De school borgt de kwaliteit van het onderwijsleerproces.			•	
9.6	De school verantwoordt zich aan belanghebbenden over de gerealiseerde onderwijskwaliteit.			•	

Voorwaarden voor kwaliteitszorg		1	2	3	4
10.1	De schoolleiding stuurt de schoolontwikkeling inclusief de kwaliteitszorg aan.			•	
10.2	De schoolontwikkeling is verbonden met de visie op onderwijs, zoals geformuleerd in het schoolplan.			•	
10.3	De schoolleiding zorgt voor een professionele schoolcultuur.			•	
10.4	Bij de zorg voor kwaliteit zijn bestuur, directie, team en andere belanghebbenden betrokken.			•	

Het team werkt met grote inzet en gedrevenheid aan de verbetering van de onderwijskwaliteit. De verschillende gesprekspartners geven tijdens het onderzoek aan dat de huidige directie gericht aanstuurt en zorgt voor rust en structuur, wat leraren als prettig ervaren. Tegelijkertijd worden leraren voldoende inhoudelijk betrokken bij het verbeterproces, waardoor er veel draagvlak is voor de ontwikkelingen. De gekozen verbeteraanpak, waarbij sprake is van een sterke gezamenlijke focus op onderwijsinhoud en resultaten, past goed bij de basishouding van het team.

Prioriteiten zijn vastgesteld op basis van een daltonvisitatie, een nulmeting door een extern bureau op rekengebied, lesbezoeken door directie, intern begeleider en specialisten en tevredenheidsenquêtes. Het jaarplan laat duidelijk zien aan welke punten het team werkt en verbeteringen zijn zichtbaar in de praktijk. De directie heeft daarbij voldoende aandacht voor een 'pas op de plaats', om te zorgen dat ingezette veranderingen ook daadwerkelijk beklijven. De school ontwikkelt daartoe onder andere een Daltonboek, waarin afspraken en werkwijzen worden vastgelegd.

De verantwoording naar ouders over resultaten, de onderwijskwaliteit en het verbetertraject vindt plaats middels nieuwsbrieven en een helder en transparant jaarverslag. Ouders geven verder aan dat zij het team als laagdrempelig ervaren en dat zij merken dat er meer rust en duidelijkheid heerst in de school, ook waar het gaat om verwachtingen naar ouders.

Een verbeterpunt is de evaluatie van de resultaten op schoolniveau (indicator 9.2). De school heeft de resultaten overzichtelijk in kaart gebracht en heeft voor de verschillende vakgebieden actiepunten geformuleerd, die ook worden uitgevoerd. De stap van analyse is echter overgeslagen, wat maakt dat het de vraag is of de ondernomen acties de best passende zijn. Bij een analyse zou de school, naast informatie die zij heeft over de groepssamenstellingen, moeten kijken naar verklarende factoren in het onderwijsleerproces. Met name voor begrijpend lezen, waar de resultaten kwetsbaar zijn, is het zaak om de verschillende aspecten en toetsgegevens in ogenschouw te nemen en met elkaar in verband te brengen, op zoek naar verklaringen voor tegenvallende resultaten.

Naleving wet- en regelgeving

Wet- en regelgeving		Ja	Nee
NT1A	De inspectie is in het bezit gesteld van de geldende schoolgids (art. 16, lid 2 en 3, WPO).	•	
NT2A	De inspectie is in het bezit gesteld van het geldende schoolplan (art. 16, lid 1 en 3, WPO).	•	

Wij concluderen dat er geen tekortkomingen zijn in de naleving van de wettelijke voorschriften die zijn gecontroleerd.

4 REACTIE VAN HET BESTUUR

Dit rapport beschrijft de oordelen van de inspectie over de kwaliteit van het onderwijs op obs Ayundo. We hebben de school en het bestuur gevraagd om de ontwikkelrichting aan te geven op basis van de eigen kwaliteitsoordelen en die van de inspectie en welke stappen de school gaat ondernemen om de kwaliteit weer op orde te krijgen.

Hieronder geeft het bestuur zijn reactie:

Het bestuur kan zich vinden in het rapport van bevindingen ten aanzien van het kwaliteitsonderzoek van 14 november 2016. Na het eerdere onderzoek in maart 2015 heeft het team met grote inzet gewerkt aan de verdere ontwikkeling van de onderwijskwaliteit. Ingezet is op het verhogen van de leeropbrengsten, didactische vaardigheden van de leerkrachten en betere afstemming van het aanbod op de onderwijsbehoeften van de leerlingen. Hoewel de afgelopen jaren de eindopbrengsten nog niet op het gewenste niveau waren, constateren we dat de leerwinst die kinderen maken aan het toenemen is. Dit gemotiveerde team heeft de duidelijke ambitie uitgesproken om de eindresultaten op niveau te brengen. We spreken dan ook de verwachting uit dat dit zal lukken. De aanbevelingen uit uw rapport worden verder door het team van de school en het bestuur gedeeld en zullen in het volgende Jaarplan worden meegenomen.

5 OPZET VAN HET ONDERZOEK

Op 14 november 2016 hebben de volgende onderzoeksactiviteiten plaatsgevonden:

- een documentenanalyse;
- gesprekken met verschillende groepen belanghebbenden: schoolleiding, intern begeleider, leraren, ouders en leerlingen;
- observaties van de onderwijspraktijk in alle groepen. Deze observaties hebben wij samen met observanten van de school uitgevoerd.

Op 15 november 2016 hebben we een feedbackgesprek gevoerd met het bestuur, de schoolleiding, de intern begeleider en leraren van de school. In dit gesprek hebben we onze bevindingen en oordelen besproken en heeft de school aangegeven wat zij gaat doen met deze bevindingen.